

Om demens – en biter og en belærer

Dasha Kiper

Reisende til ukjente riker: historier om demens, pårørende og sinnets irrganger

Oslo: Press, 2025

252 s.

ISBN 9788232806119

Selma Lønning Aarø

Feliz navidad

Oslo: Cappelen Damm, 2024

272 s.

ISBN 9788202845193

Michael 2025; 22: 170–172

doi 10.5617/michael.12412

Den russisk-amerikanske psykologen Dasha Kipers bok om demens ble nylig lansert på norsk. Boka er en drøfting av kasuistikker fra hennes psykologpraksis. Oppmerksomheten er spesielt rettet mot de pårørende og andre omsorgspersoner, og det psykologiske samspillet mellom dem. Kapitlene er underbygd med henvisninger til forskningslitteratur.

Hennes materiale er neppe representativt for all kontakt med mennesker med demens, ettersom Kipers klienter trengte hjelp fra kontaktapparatet for Alzheimer-pårørende der hun arbeider. Men leserne vil likevel kjenne seg igjen, også fra situasjoner som oppstår ved normal aldring, kontakt med personer som er kronisk syke av annen årsak, og ved kommunikasjon mellom mennesker generelt. Boka er lettlest og lett forståelig, og den bør gi aha-opplevelser for de fleste.

Kiper skriver at det ofte er skjønnlitterære verk som best beskriver essensen av omsorgsgivernes erfaringer, gjennom sin klargjørende justering av

Dasha Kipers nye bok ble lansert i forlaget med en samtale om demens med geriater Karin Persson (t.h.) i Oslo 25. februar 2025 (Foto: Øivind Larsen)

virkeligheten (s.165). Det er nettopp en slik beskrivelse Selma Lønning Aarø gir i romanen *Feliz navidad* – historien om en norsk familie fra øvre middelklasse som har en bestemor i demensens vannskorpe, og vel så det. Storfamilien reiser for å feire jul i sommerhuset i Syden. De anstrenger seg for at alt skal være som før. Verken bokas hovedperson, den middelaldrende, omsorgsfulle moren i huset, eller de andre klarer å forholde seg til livets gang. Det går ikke. Alt går galt. Helt galt.

Der Kiper appellerer til kjølig, vitenskapelig innsikt, blir leseren følelsesmessig berørt av Aarøs tekst. Kipers bok er veldig amerikansk, Aarøs er veldig norsk.

Les begge. De utfyller hverandre.

Kiper belærer. Aarø biter.

Øivind Larsen

oivind.larsen@medisin.uio.no

Øivind Larsen er professor emeritus i medisinsk historie ved Universitetet i Oslo og redaktør av Michael.